

श्रीमद् भागवत रसिक कुटुंब

कुंती स्तुति भागवत मुखस्थ परीक्षा हेतु (मराठी)

श्रीमद्भागवतमहापुराणम्

प्रथमः स्कन्धः

॥ अथाष्टमोऽध्यायः ॥

कुन्त्युवाच

नमस्ये पुरुषं(न्) त्वाऽऽद्य- मीश्वरं(म्) प्रकृतेः(फ्) परम् ।

अलक्ष्यं(म्) सर्वभूताना- मन्तर्बहिरवस्थितम् ॥ 1 ॥

कुंती म्हणाली- आपण सर्व जीवांच्या बाहेर आणि आत राहत आहात तरीसुद्धा आपण प्रकृतीच्या पलीकडील आदीपुरुष परमेश्वर असल्याने इंद्रिये आणि वृत्ती यांनी पाहिले जाऊ शकत नाही. मी आपणास नमस्कार करते .

मायाजवनिकाच्छत्र- मज्ञाधोक्षजमव्ययम् ।

न लक्ष्यसे मूढदृशा, नटो नाट्यधरो यथा ॥ 2 ॥

इंद्रियाद्वारा जे काही जाणले जाते, त्याच्या तळाशी आपण विद्यमान असता परंतु आपल्या मायेच्या पडद्याने झाकलेले असतात. मी, अज्ञानी स्त्री अविनाशी, पुरुषोत्तम अशा आपणास कशी जाणू शकेल? नटाचा वेश धारण करणाऱ्यास प्रत्यक्ष पाहूनही मंदबुद्धीचे लोक ओळखू शकत नाहीत तसेच आपण आम्हास ओळखू येत नाही .

तथा परमहं(म्)सानां(म्), मुनीनाममलात्मनाम् ।

भक्तियोगविधानार्थं(ङ्), कथं(म्) पश्येम हि स्त्रियः ॥ 3 ॥

आपण शुद्ध हृदयाच्या,विवेकी,जीवनमुक्त परम हंसाच्या हृदयामध्ये आपली प्रेममय भक्ती अंकुरित करण्यासाठी अवतीर्ण झालेले आहात मग माझ्यासारखी अल्प बुद्धी स्त्री आपल्याला कशी ओळखू शकेल ?

कृष्णाय वासुदेवाय, देवकीनन्दनाय च ।

नन्दगोपकुमाराय, गोविन्दाय नमो नमः ॥ 4 ॥

हे श्री कृष्णा, वासुदेवा, देवकीनंदना, नंद गोपाचे लाडके बाळ, गोविंदा आपणास आमचा पुन्हा पुन्हा नमस्कार असो .

नमः(फ्) पङ्कजनाभाय, नमः(फ्) पङ्कजमालिने ।

नमः(फ्) पङ्कजनेत्राय, नमस्ते पङ्कजाङ्घ्रये ॥ 5 ॥

ब्रह्मदेवाचे जन्मस्थान असलेल्या, ज्यांच्या नाभीतून कमल प्रगट झाले आहे, ज्यांनी सुंदर कमलांची माळ धारण केली आहे ,ज्यांचे नेत्र कमलाप्रमाणे आहेत,ज्यांच्या चरणावर कमलाचे चिन्ह आहे अशा तुम्हाला माझा वारंवार नमस्कार असो .

यथा हृषीकेश खलेन देवकी,

कं(म्)सेन रुद्धातिचिरं(म्) शुचार्पिता ।

विमोचिताहं(ञ्) च सहात्मजा विभो,

त्वयैव नाथेन मुहुर्विपद्गणात् ॥ 6 ॥

विषान्महाग्रेः(फ्) पुरुषाददर्शना-

दसत्सभाया वनवासकृच्छ्रतः ।

मृधे मृधेऽनेकमहारथास्त्रतो,

द्रौण्यस्त्रतश्चास्म हरेऽभिरक्षिताः ॥ 7 ॥

हे ऋषिकेशा, दुष्ट कंसाने कैद केलेल्या आणि पुष्कळ दिवस शोकग्रस्त असलेल्या देवकीचे आपण जसे रक्षण केलेत, त्याचप्रमाणे माझे आणि माझ्या पुत्रांचेही आपणच वेळोवेळी संकटांपासून रक्षण केलेत. आपण आमचे स्वामी आहात, सर्व शक्तीमान आहात. संकट निवारणाचे किती म्हणून प्रसंग सांगावेत? विष प्रयोगापासून, लाक्षागृहाला लागलेल्या भयानक आगीपासून, हिडिंब इत्यादी राक्षसांच्या तावडीतून, दृष्टांच्या द्युतसभेच्या वेळी, वनवासातील आपत्ती पासून अनेक वेळा झालेल्या युद्धाच्या वेळी महारथ यांच्या अस्त्रांपासून आणि आता अश्वत्थाम्याच्या ब्रह्मास्त्रापासून आपण आमचे रक्षण केलेत.

विपदः(स) सन्तु नः(श्) शश्वत्- तत्र तत्र जगद्गुरो ।

भवतो दर्शनं(यँ) यत्स्या- दपुनर्भवदर्शनम् ॥ 8 ॥

हे जगद्गुरु, आमच्या जीवनात पावला पावलागणिक आमच्यावर संकटे येत राहोत. कारण संकटांच्या वेळीच आपले निश्चित दर्शन होते आणि दर्शनानंतर तर जन्म मृत्यूच्या फेऱ्यातूनच सुटका होते .

जन्मैश्वर्यश्रुतश्रीभि- रेधमानमदः(फ्) पुमान् ।

नैवार्हत्यभिधातुं(वँ) वै, त्वामकिञ्चनगोचरम् ॥ 9 ॥

उच्च कुळात जन्म, विद्या आणि संपत्ती यामुळे गर्विष्ठ झालेली माणसे तर आपले नाव घेऊ शकत नाहीत. कारण आपण स्वतः जवळ प्रापंचिक वस्तू आणि वासना न ठेवणाऱ्यांनाच दर्शन देता .

नमोऽकिञ्चनवित्ताय, निवृत्तगुणवृत्तये ।

आत्मारामाय शान्ताय, कैवल्यपतये नमः ॥ 10 ॥

आपण निर्धनांचे धन आहात. मायेचा प्रपंच आपल्याला स्पर्श करू शकत नाही. आपण आत्मा आनंदातच रममाण असता.आपण परम शांत स्वरूप आहात. मोक्षाचे आपणच अधिपती आहात. आपल्याला मी वारंवार नमस्कार करते .

मन्ये त्वां(ङ्) कालमीशान- मनादिनिधनं(वँ) विभुम् ।

समं(ञ्) चरन्तं(म्) सर्वत्र, भूतानां(यँ) यन्मिथः(ख्) कलिः ॥ 11 ॥

मी आपल्याला अनादी अनंत, सर्वव्यापक,सर्वांचे नियंते काळस्वरूप असलेले असे परमेश्वर समजते. भेदभावामुळे आपापसात कलह करणाऱ्या सर्वांमध्ये आपण मात्र समान रूपाने संचार करीत असता .

न वेद कश्चिद्भगवं(म्)श्चिकीर्षितं(न्),

तवेहमानस्य नृणां(वँ) विडम्बनम् ।

न यस्य कश्चिद्दयितोऽस्ति कर्हिचिद् ,

द्वेष्यश्च यस्मिन् विषमा मतिर्नृणाम् ॥ 12 ॥

भगवन ,आपण जेव्हा मनुष्यासारखी लीला करता तेव्हा काय करू इच्छिता? हे कोणाला समजत नाही. आपणास कोणी प्रिय नाही, कोणी अप्रिय नाही. आपल्या संबंधित मात्र लोकांची बुद्धी विषम आहे .

जन्म कर्म च विश्वात्मन्-नजस्याकर्तुरात्मनः ।

तिर्यङ्-नृषिषु यादः(स)सु, तदत्यन्तविडम्बनम् ॥ 13 ॥

आपण विश्वाचे आत्मा आहात, विश्वरूप आहात. आपण जन्म घेत नाही की कर्म करीत नाही, तरीसुद्धा पशु, पक्षी, मनुष्य, ऋषी, जलचर आदी योनीत आपण जन्म घेता आणि त्या त्या योनीनुसार दिव्य कर्मे सुद्धा करता ही आपली लीलाच होय .

गोप्याददे त्वयि कृतागसि दाम तावद्,

या ते दशाश्रुकलिलाञ्जनसम्भ्रमाक्षम् ।

वक्तं(न्) निनीय भयभावनया स्थितस्य,

सा मां(वँ) विमोहयति भीरपि यद्विभेति ॥ 14 ॥

जेव्हा आपण दह्याचा डेरा फोडला तेव्हा यशोदा माता रागावली आणि तिने आपल्याला बांधण्यासाठी हातात दोरी घेतली. ते पाहून आपल्या डोळ्यात अश्रू आले. त्यामुळे गालावरून काजळ ओघळू लागले ,डोळे बावरले आणि आपण मान खाली घालून उभे राहिला. तेव्हाच्या आपल्या त्या लीला , छबीची आठवण होऊन मी मोहित होऊन जाते, भयही ज्याला भीते त्याची का ही अवस्था !

केचिदाहुरजं(ञ्) जातं(म्), पुण्यश्लोकस्य कीर्तये ।

यदोः(फ्) प्रियस्यान्ववाये, मलयस्येव चन्दनम् ॥ 15 ॥

आपण अजन्मा असूनही जन्म घेतल्याचे कारण सांगताना काही महापुरुष असे म्हणतात की ज्याप्रमाणे मलय पर्वताची कीर्ती पसरवण्यासाठी तेथे चंदनाची झाडे प्रगट होतात त्याप्रमाणे आपला प्रिय भक्त पुण्यश्लोक राजा यदुची कीर्ती पसरविण्यासाठी आपण त्याच्या वंशामध्ये अवतार घेतला आहे .

अपरे वसुदेवस्य, देवक्यां(यँ) याचितोऽभ्यगात् ।

अजस्त्वमस्य क्षेमाय, वधाय च सुरद्विषाम् ॥ 16 ॥

अन्य काही असे म्हणतात की वसुदेव देवकीने पूर्व जन्मामध्ये सुतपा आणि पृथ्वीच्या रूपाने आपल्याकडून हाच वर मागितला होता, म्हणूनच आपण अजन्मा असूनही जगाचे कल्याण आणि दैत्यांचा नाश करण्यासाठी त्यांचे पुत्र झालात .

भारावतारणायान्ये, भुवो नाव इवोदधौ ।

सीदन्त्या भूरिभारेण, जातो ह्यात्मभुवार्थितः ॥ 17 ॥

दुसरे काही असे म्हणतात की समुद्रात बुडणाऱ्या जहाजाप्रमाणे, दैत्यांच्या भारामुळे ही पृथ्वी अस्थिर, पीडित झाली तेव्हा ब्रह्मदेवाच्या प्रार्थनेने पृथ्वीचा भार हलका करण्यासाठी आपण प्रगट झालात .

भवेऽस्मिन् क्लिश्यमानाना- मविद्याकामकर्मभिः ।

श्रवणस्मरणार्हाणि, करिष्यन्निति केचन ॥ 18 ॥

काही महापुरुष असे म्हणतात की जे लोक या संसारात अज्ञान ,वासना आणि कर्म बंधनात जखडल्यामुळे पीडित झाले आहेत त्यांनी श्रवण आणि स्मरण करण्यायोग्य लीला करण्याच्या विचारानेच आपण अवतार धारण केलात

शृण्वन्ति गायन्ति गृणन्त्यभीक्षणशः(स्),

स्मरन्ति नन्दन्ति तवेहितं(ञ्) जनाः ।

त एव पश्यन्त्यचिरेण तावकं(म्),

भवप्रवाहोपरमं(म्) पदाम्बुजम् ॥ 19 ॥

भक्तजन वारंवार आपल्या चरित्राचे श्रवण, गायन, कीर्तन आणि स्मरण करून आनंदीत होतात. त्यांना आपल्या चरण कमलांचे तत्काळ दर्शन होते ,त्यामुळे त्यांचा जन्म, मृत्यूचा प्रवाह कायमचा थांबतो .

अप्यद्य नस्त्वं(म्) स्वकृतेहित प्रभो,

जिहाससि स्वित्सुहृदोऽनुजीविनः ।

येषां(न्) न चान्यद्भवतः(फ्) पदाम्बुजात्,

परायणं(म्) राजसु योजितां(म्)हसाम् ॥ 20 ॥

भक्तांच्या इच्छा पुरविणारे,हे प्रभू, आजच आपण आपल्या आश्रयाला आलेल्या आणि सोयरे असलेल्या आम्हाला सोडून जाणार काय? राजांच्या वधाचे पाप केलेल्या आम्हाला आपल्या चरणकमला खेरीज अन्य कोणताही आश्रय नाही .

के वयं(न्) नामरूपाभ्यां(यँ),यदुभिः(स्) सह पाण्डवाः ।

भवतोऽदर्शनं(यँ) यर्हि, हृषीकाणामिवेशितुः ॥ 21 ॥

जसे जीव नसेल तर इंद्रिये शक्तीहीन होतात त्याचप्रमाणे आपण पाहिले नाही तर यदुवंशी किंवा पांडव यांच्या नावा रूपाला काय किंमत आहे ?

नेयं(म्) शोभिष्यते तत्र, यथेदानीं(ङ्) गदाधर ।

त्वत्पदैरङ्किता भाति, स्वलक्षणविलक्षितैः ॥ 22 ॥

हे गदाधारी, आपल्या असामान्य पदचिन्हांनी युक्त अशी ही कुरुदेशाची भूमी आज जशी शोभायमान झाली आहे तशी आपल्या निघून जाण्याने राहणार नाही .

इमे जनपदाः(स्) स्वृद्धाः(स्),सुपक्कौषधिवीरुधः ।

वनाद्रिनद्युदन्वन्तो, ह्येधन्ते तव वीक्षितैः ॥ 23 ॥

आपल्या दृष्टीच्या प्रभावानेच हा देश धन, धान्य आणि लता वृक्षांनी समृद्ध झाला आहे. ही वने, हे पर्वत, नद्या आणि समुद्र सुद्धा आपल्या दृष्टीक्षेपानेच वृद्धिंगत होत आहेत .

अथ विश्वेश विश्वात्मन्, विश्वमूर्ते स्वकेषु मे ।

स्नेहपाशमिमं(ञ्) छिन्धि, दृढं(म्) पाण्डुषु वृष्णिषु ॥ 24 ॥

आपण विश्वाचे स्वामी ,आत्मा आणि विश्वरूप आहात. यदुवंशी आणि पांडव यांचे विषयी माझे मनात फारच ममता निर्माण झाली आहे .आपण माझे हे स्नेह पाश तोडून टाकावेत .

त्वयि मेऽनन्यविषया, मतिर्मधुपतेऽसकृत् ।

रतिमुद्वहतादद्धा, गङ्गेवौघमुदन्वति ॥ 25 ॥

श्रीकृष्णा, ज्याप्रमाणे गंगेच्या धारा अखंडपणे समुद्राला मिळत राहतात त्याचप्रमाणे माझी बुद्धी इकडे तिकडे सैरभैर न होता केवळ आपल्यावरच निरंतर प्रेम करीत राहो .

श्रीकृष्ण कृष्णसख वृष्ण्यृषभावनिधुग्-

राजन्यवं(म्)शदहनानपवर्गवीर्य ।

गोविन्द गोद्विजसुरार्तिहरावतार,

योगेश्वराखिलगुरो भगवन्नमस्ते ॥ 26 ॥

हे श्रीकृष्णा, अर्जुनाच्या प्रिय सख्या, यदुवंश शिरोमणी आपण पृथ्वीला भारभूत झालेल्या राज वेशधारी दैत्यांना जाळण्यासाठी अग्नी स्वरूप आहात. आपली शक्ती अनंत आहे. हे गोविंदा ,आपला हा अवतार गाई,

ब्राह्मण आणि देवता यांचे दुःख नाहीसे करण्यासाठी आहे. योगेश्वर, चराचराचे गुरु, भगवंता मी आपणास नमस्कार करते .